

2019

NOTA Holstraat te Sint-Gillis-Waas (Oost-Vlaanderen)

ADEDE Archeologisch Rapport 413

LOGAN MARGARET

ADEDE ARCHEOLOGISCH RAPPORT 413

nota Holstraat
te Sint-Gillis-Waas
(Oost-Vlaanderen).

LOGAN MARGARET

Colofon

Uitgever	ADEDE bvba
Jaar van uitgave	2019
Plaats van uitgave	Gent
Redactie	David Janssens
ISSN	2033-6810

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ADEDE bvba. ADEDE bvba is niet aansprakelijk voor eventuele schade voortvloeiend uit diens adviezen.

Inhoudsopgave

1	Administratieve fiche	- 5 -
2	Bureauonderzoek	- 9 -
2.1	Archeologische voorkennis	- 9 -
2.2	Aanleiding van het onderzoek.....	- 9 -
2.3	Resultaten van het bureauonderzoek	- 9 -
2.4	Huidige situatie projectgebied	- 10 -
2.5	Beschrijving geplande werken.....	- 10 -
2.6	Randvoorwaarden	- 10 -
3	Assessmentrapport.....	- 13 -
3.1	Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied.....	- 13 -
3.2	Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied	- 15 -
3.2.1	Tertiair geologisch	- 15 -
3.2.2	Quartair geologisch	- 16 -
3.2.3	Bodem	- 19 -
3.3	Historische situering van het onderzoeksgebied	- 24 -
3.3.1	Algemene historische situering	- 24 -
3.4	Archeologische situering van het projectgebied.....	- 24 -
4	Prospectie met ingreep in de bodem d.m.v. proefsleuven	- 27 -
4.1	Methodiek	- 27 -
4.1.1	Doel van het onderzoek	- 27 -
4.1.2	Planning van de proefsleuven en kijkvensters	- 27 -
4.1.3	Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal	- 27 -
4.1.4	Begeleiding van de afbraakwerken	- 28 -
4.1.5	Afwijking voorgesteld Programma van Maatregelen.....	- 29 -
4.2	Assessment Sporen en Lagen	- 31 -
4.2.2	Assessment vondsten.....	- 36 -
4.2.3	Assessment stalen	- 36 -
4.2.4	Conservatie assessment	- 36 -
5	Besluit.....	- 37 -
5.1	Besluit gespecialiseerd publiek	- 37 -
5.2	Besluit breed publiek.....	- 37 -
6	Bibliografie.....	- 38 -
7	Fotolijst	- 39 -
	Lijst van figuren	- 40 -

1 Administratieve fiche

Projectcode	2019C294
Site	Holstraat, Sint-Gillis-Waas
Projectsigle ADEDE	SIN-HOL
Ligging	Holstraat 11, 9170, Sint-Gillis-Waas
Bounding Box	Punt 1 (NO): X: 130615 Y: 212513 Punt 2 (ZW): X: 130543 Y: 212420
Topografische kaart	Zie plannr. 1
Kadaster	Sint-Gillis-Waas, Afdeling 1, Sectie C, nrs. 1349F, 1349H, en 1372D Zie plannummer 3
Soort onderzoek	Bureauonderzoek Proefsleuvenonderzoek
Aard van de vervolgwerven	Verkaveling
Uitvoerder	ADEDE bvba
Erkenningsnummer ADEDE bvba	2015/00058
Erkend archeoloog	Simon Claeys 2017/00184 Alexander Cattrysse 2017/00187
Tijdelijke bewaarplaats archief	ADEDE bvba
Bibliografische referentie	Logan, M., 2019, Archeologienota 413 Holstraat te Sint-Gillis-Waas (O-VL), ADEDE Archeologisch Rapport 413, Gent.
Grootte projectgebied	4865m ²
Periode uitvoering	Maart 2019
Themen thesaurus Onroerend Erfgoed	Archeologienota, Bureauonderzoek, archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem
Verstoorde zones	Bebouwing + verharding

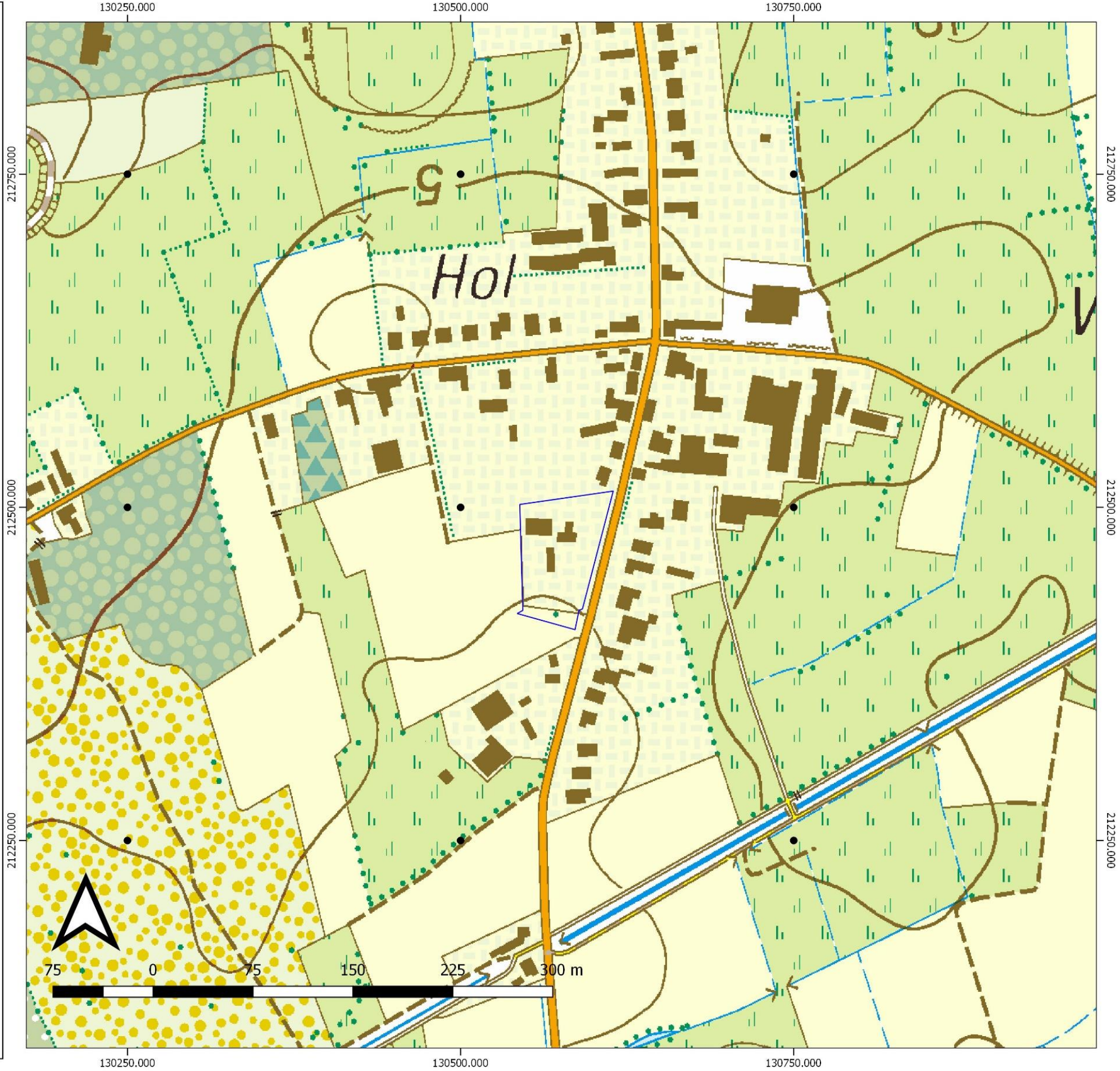

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Sint-Gillis-Waas Holstraat	
Topo kaart met projectgebied	Plannr. 001
2019C294	AGIS; Lambert 72
26/3/19	Aangemaakt m.b.h. QGIS

Legend

 Projectgebied

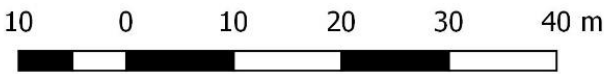

Sint-Gillis-Waas Holstraat	
Orthofoto 2018	Plannr. 002
2019C294	AGIS; Lambert 72
26/3/19	Aangemaakt m.b.h. QGIS

Legend

 Projectgebied

ADEDE
SEARCH & RECOVERY

Sint-Gillis-Waas Holstraat	
GRB	Plannr. 003
2019C294	AGIS; Lambert 72
26/3/19	Aangemaakt m.b.h. QGIS

Legend

Projectgebied

100

0

10

20

30

40 m

2 Bureauonderzoek

2.1 Archeologische voorkennis

Binnen het projectgebied werd nog geen voorgaand archeologisch onderzoek uitgevoerd, en er is geen archeologische voorkennis met betrekking tot het onderzoeksgebied beschikbaar.

2.2 Aanleiding van het onderzoek

De archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de aanvraag van een verkavelingsvergunning waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 3000m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 1000m² of meer bedraagt. De initiatiefnemer is daarom verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

2.3 Resultaten van het bureauonderzoek

In het kader van het opstellen van de archeologienota met ID8364 werd een bureauonderzoek uitgevoerd. Tijdens dit bureauonderzoek werd het onderzoeksgebied geografisch, geologisch, historisch en archeologisch gesitueerd aan de hand van reeds bestaande bronnen. Aan de hand van de verzamelde informatie wordt vervolgens een programma van maatregelen opgesteld met het doel de archeologische kennis te bewaren voor de volgende generaties.

In deze archeologienota worden de volgende vragen behandeld:

- Zijn archeologische sporen aanwezig binnen het onderzoeksgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in de ruimte en in de tijd?
- Zijn er resten aanwezig die te relateren zijn aan de bebouwing die we zien op historische kaarten?
- Wat is het type vindplaats (bewoning, begraving, ...), aanwezig binnen het onderzoeksgebied?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen archeologische sporen?
- Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen materiele cultuur?
- Wat is de potentiële kenniswinst van een eventuele opgraving?
- Is er mogelijkheid tot behoud in situ en zijn er eventuele maatregelen nodig om aan het behoudsprincipe te voldoen?

- Indien behoud in situ van het archeologisch erfgoed onmogelijk of onwenselijk is in het kader van de geplande bodemingrepen: kan een afbakening gemaakt worden van bepaalde delen van het terrein die voorafgaand aan de werkzaamheden moeten onderzocht worden?

2.4 Huidige situatie projectgebied

Het projectgebied bevindt zich aan de Holstraat 11 te Sint-Gillis-Waas. Het heeft een oppervlakte van 4865m. In het zuidwesten en noordwesten zijn bomen en struiken, in het centrum drie gebouwen. Deze werden gesloopt onder begeleiding van een archeoloog alvorens de uitvoering van de proefsleuven.

2.5 Beschrijving geplande werken

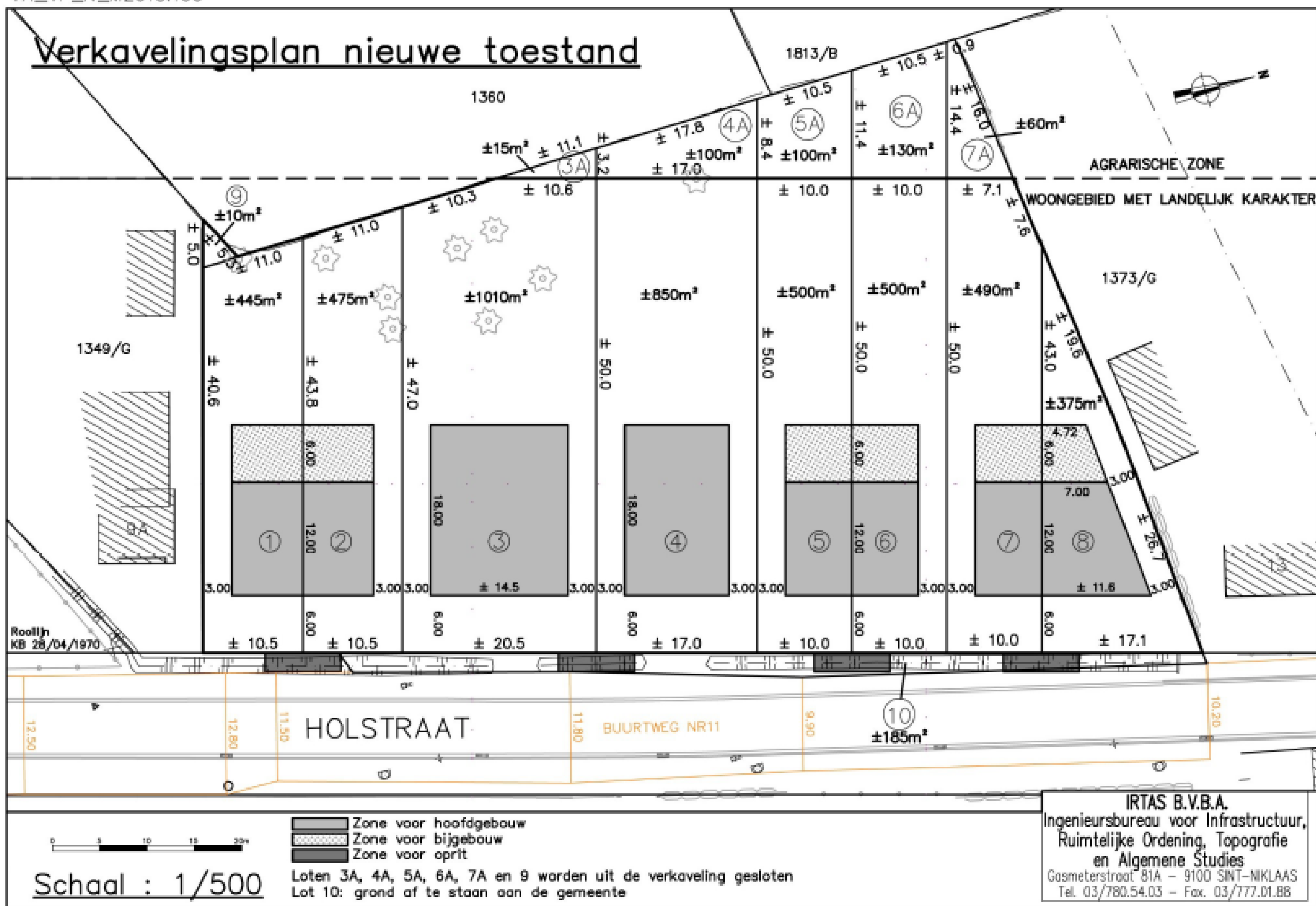
De geplande werken voor het projectgebied bestaan uit een verkaveling van acht verschillende loten. Er zal waarschijnlijk een verstoring in de grond plaatsvinden van minstens 80 cm, en nog dieper als de te bouwen woningen kelders bevatten. Andere factoren zijn verstoringen zoals compactie door zware machines. De bebouwing die voorheen het projectgebied bezette, werden voorafgaand aan het proefsleuvenonderzoek gesloopt onder toezicht van een archeoloog.

2.6 Randvoorwaarden

De archeologienota met ID8364 werd bekrachtigd met de voorwaarden dat de bestaande bebouwing gesloopt werd onder toezicht van een archeoloog tot op het maaiveld, voordat het proefsleuvenonderzoek kon worden uitgevoerd.

VA_VP_N_M2018.153

Verkavelingsplan nieuwe toestand

VA_L_M2018.153

Legende

	Gebouw		Piket
	Muur		Grenspaal
	Afdak / Bouwseil		Scharnierpunt hek/poort
	Verharding beton		Signalisatiepaal reflectorpaal
	Verharding betontegels		Signalisatiepaal algemeen
	Verharding betonstraatstenen		Paal verlichting
	Verharding steenslag		Paal divers
	Verharding kasseien		Nutskast elektriciteit
	Verharding asfalt		Nutskast tv
7.06	Hoogtepunt	RP	Regenpijp
	Hulsdorpel		
	Garagedorpel		Watersliker
	Loofboom		Ricooltoegang normaal
	Naald- / Fruitboom		Inspectieput
	Boomstronk		Huisaansluiting
	Struik		Huisaansluiting vuilwater
	Te roeien boom		Huisaansluiting regenwater
	Haag		Stroatkap water
	Afsluiting algemeen		Stroatkap gas
	Afsluiting wei		Stroatkap divers
	Afsluiting betonplaten		Brandkraan
	Gracht talud		Fotostandplaats
	Gracht es		Profielplaats
			Terreinprofiel

3 Assessmentrapport

3.1 Landschappelijke situering van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied is gelegen in de gemeente Sint-Gillis-Waas, meer specifiek ongeveer 3km ten westen van het centrum. Sint-Gillis-Waas is een gemeente in de provincie Oost-Vlaanderen. Het projectgebied ligt aan de Holstraat. Net ten noorden van het projectgebied loopt de Kattestraat/Holdamstraat van oost naar west. Het projectgebied is meestal gelegen in een woongebied, met een klein deel van het noordwesten in een agrarisch gebied. Het projectgebied bevindt zich in het Beneden-Scheldebekken, met de Watergang Van De Hoge Landen in het zuiden. Er is een naamloze waterloop ten noorden en ten westen, deze ontmoet de Hobbeek in het oosten.

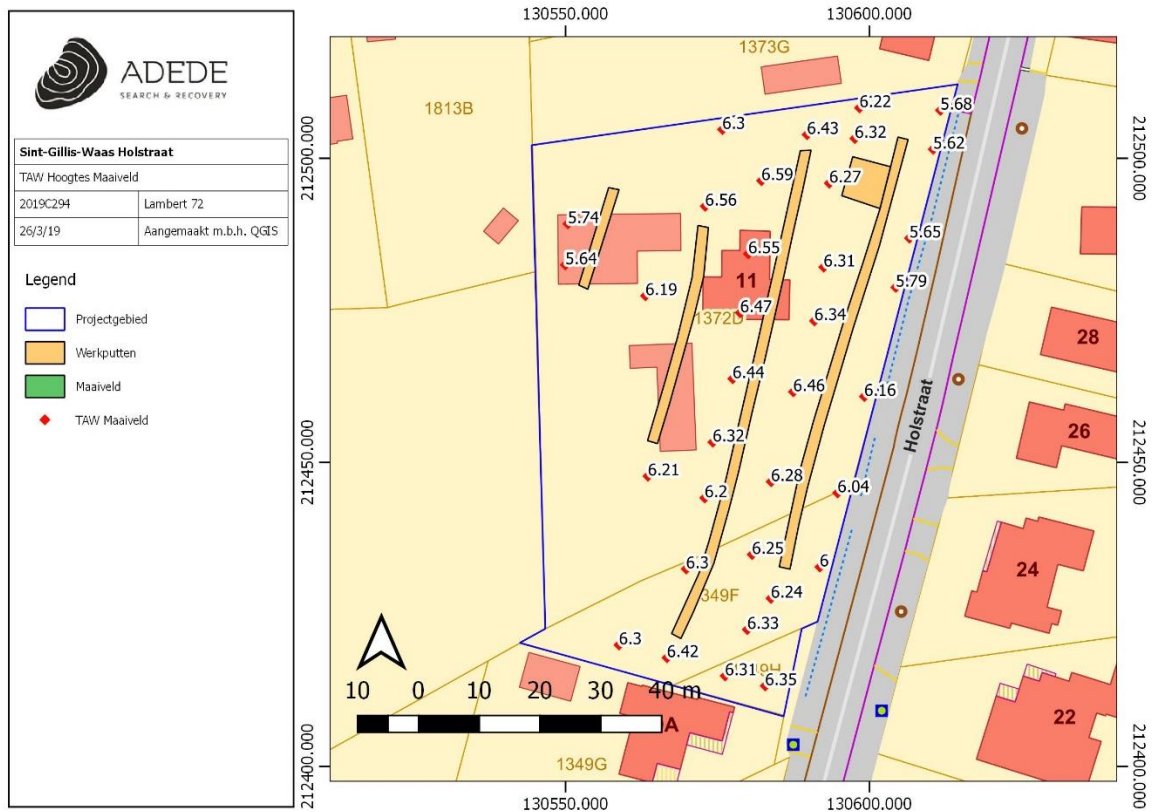
Sint-Gillis-Waas bevindt zich in het oostelijk deel van de geomorfologische regio van de Vlaamse Vallei, die op zijn beurt deel uitmaakt van Zandig Vlaanderen: een laagreliëf, vlak en laag gebied. De hoogtes in dit gebied liggen tussen de 3 en 10 m. Binnen deze regio van de Vlaamse Vallei bevindt zich een dekzandrug tussen Lembeke en Stekene, bestaande uit een microreliëf van westzuidwest-oostnoordoost georiënteerde depressies en ruggen. De oostelijke rand van de Vlaamse Vallei, waar het projectgebied zich bevindt, wordt verder bepaald door het Land van Waas, een cuesta die resulteert in een zwak golvend landschap met hoogtes tussen 2 en 3,5 meter. Er bestaat hier een "bolle akkerreliëf", waarbij de randen van het koepelvormige landschap 1 tot 2 m lager liggen dan in het midden. Het onderzoeksgebied bevindt zich op een uitloper van deze cuesta, in een verloopzone van hoger gelegen terrein in het zuiden naar lagere terrein in het noorden. Hoogtes binnen de site vallen tussen de 5,3 en 6,5 m (zie figuur 3).

Figuur 1. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.

Figuur 2. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).

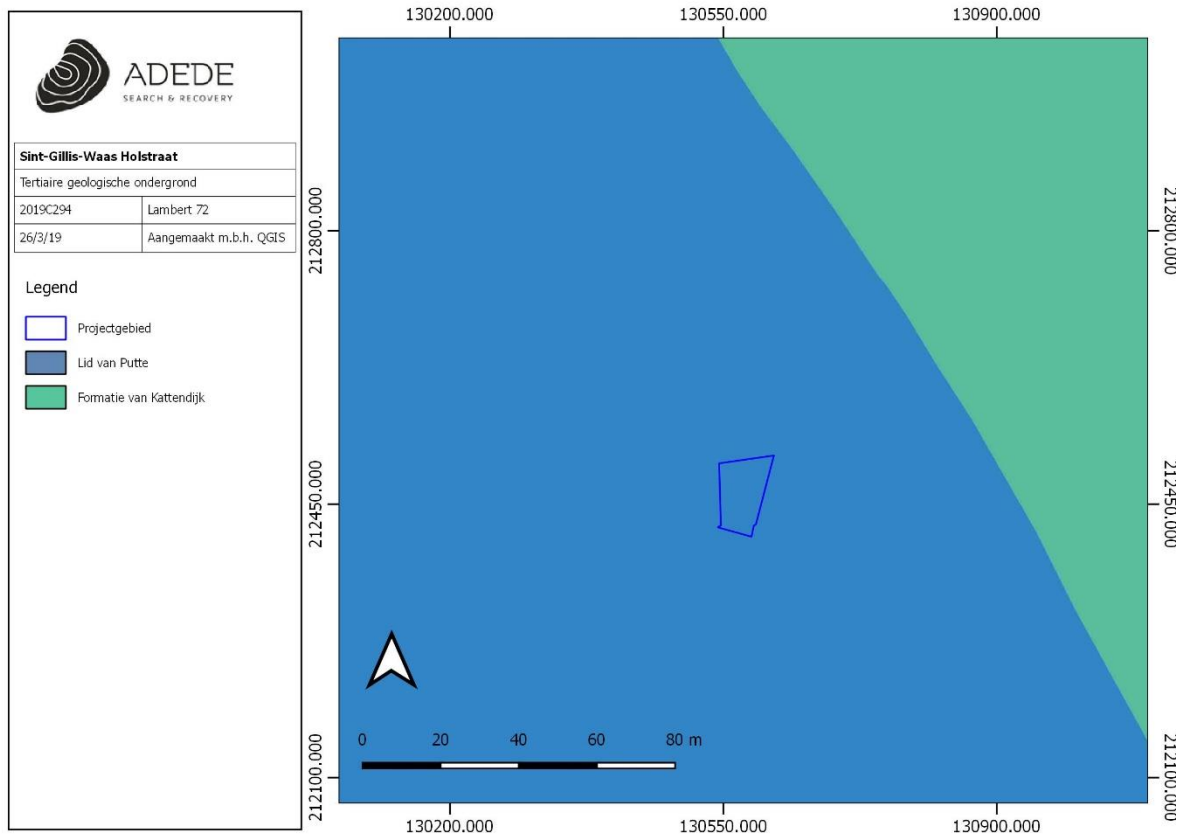

Figuur 3. TAW Hoogtes maaiveld

3.2 Geo(morfo)logische en bodemkundige situering van het onderzoeksgebied

3.2.1 Tertiair geologisch

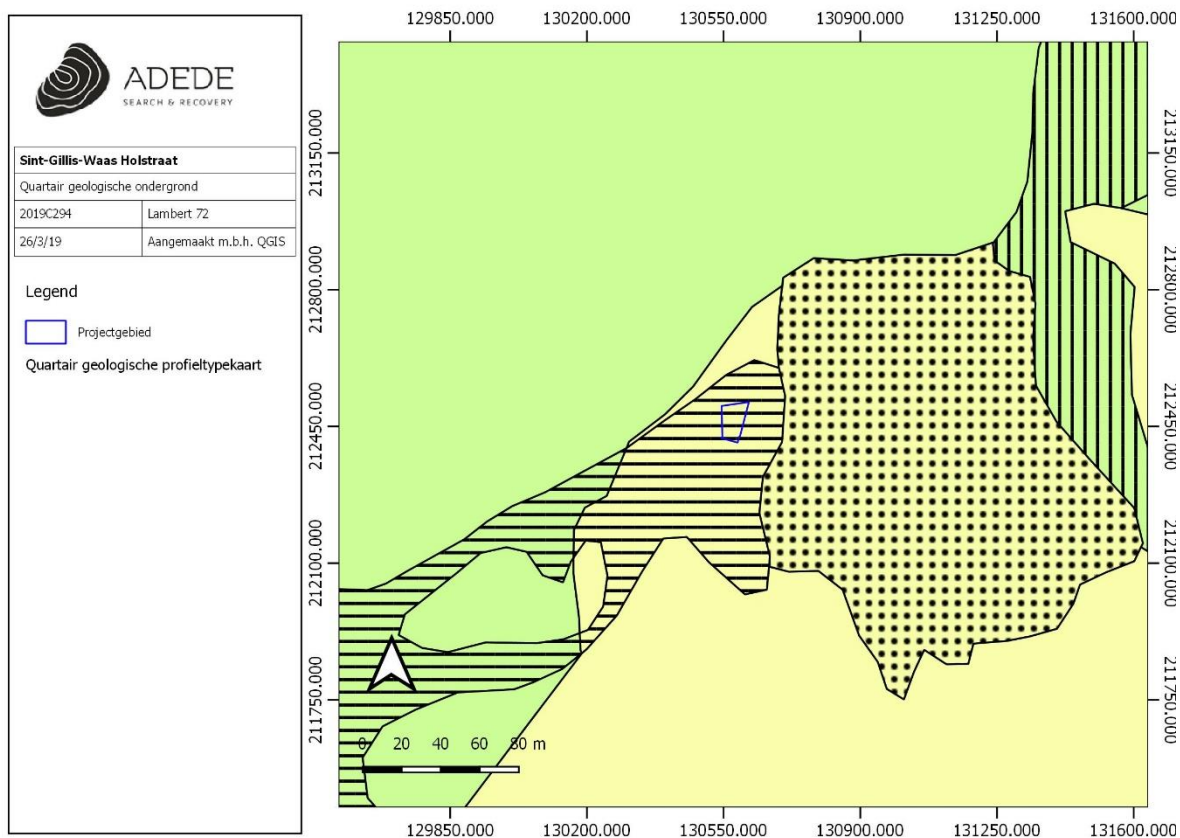
De tertiaire ondergrond van het projectgebied bestaat uit het **Lid van Putte** (zie figuur 4). Het Lid van Putte maakt deel uit van de Formatie van Boom. Deze formatie wordt gekenmerkt door zwartgrijze, silthoudende klei met veel organisch materiaal. Ten noordoosten van het onderzoeksgebied bevindt zich het **De Kattendijk Formatie**, bestaande uit groengrijs tot grijs fijn zand, met daarin glauconiet en klei.

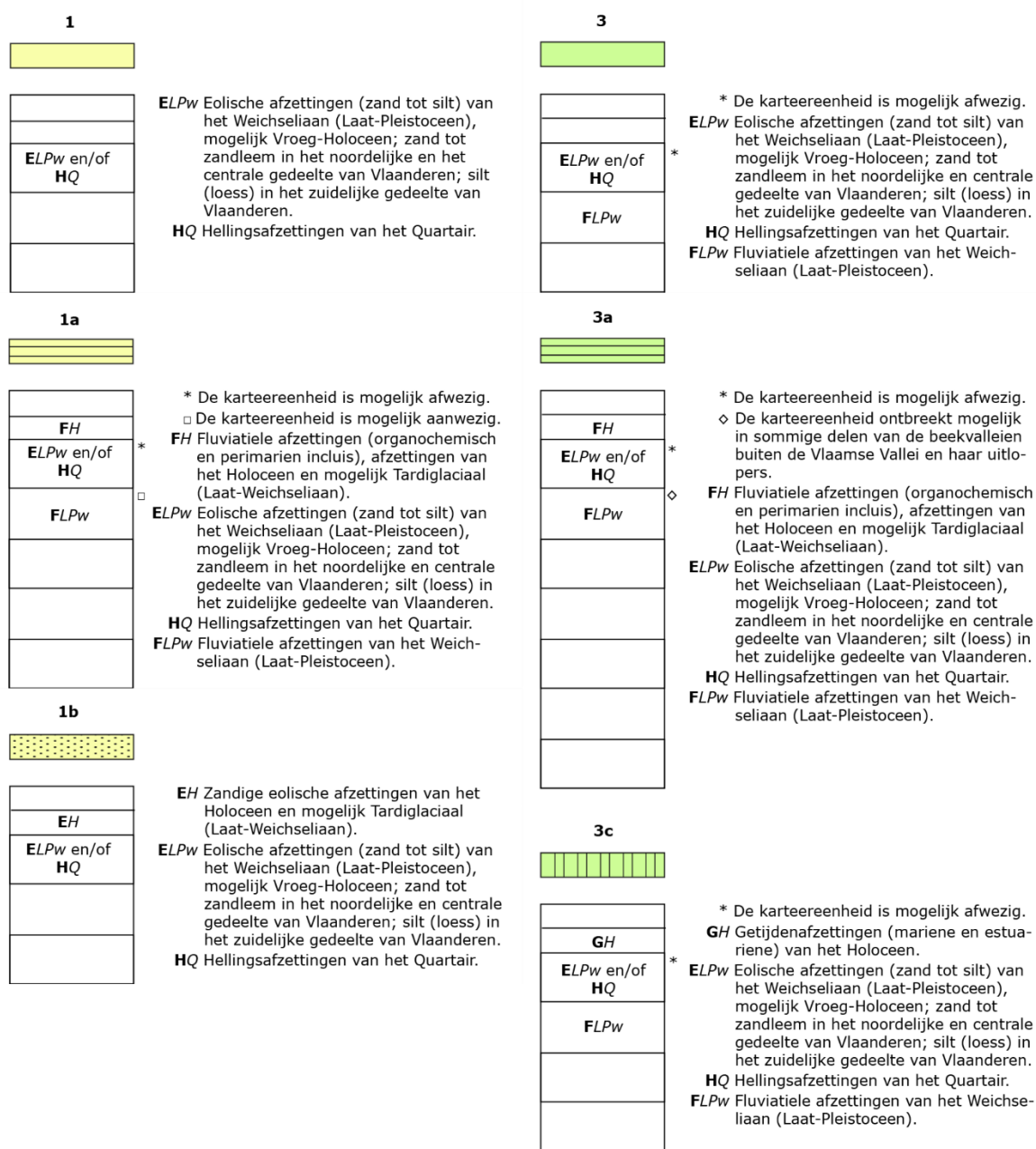
Figuur 4. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.

3.2.2 Quartair geologisch

Betreffende de quartair geologische locatie van het projectgebied, zou het gebied fluviatiele en Holocene afzettingen kunnen omvatten. De quateraire geologische kaart toont een mogelijke Tardiglaciale (Laat-Weichseliaan) afzetting binnen het onderzoeksgebied, dat eolische zandafzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) kan omvatten, en mogelijk Vroeg -Holocene hellingafzettingen vanaf het Quartair. Bovendien kunnen oudere fluviale Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) afzettingen hieronder aanwezig zijn.

Figuur 5. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.

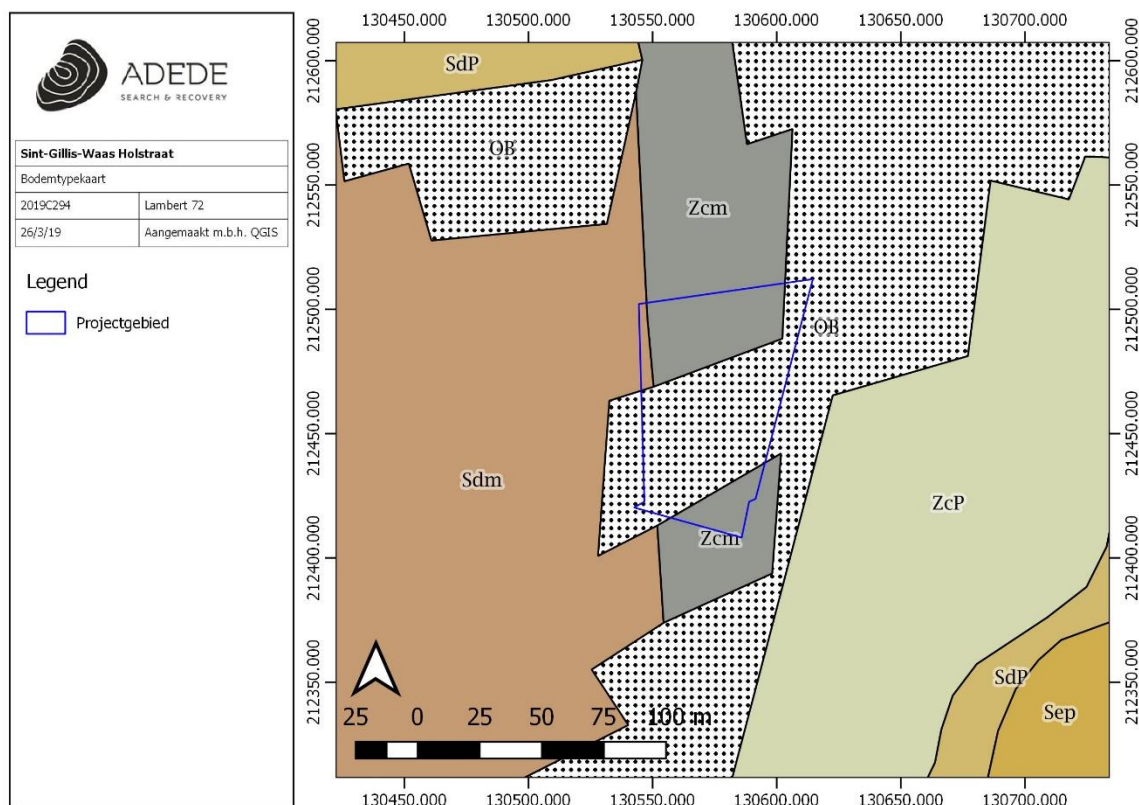
Figuur 6. Legende bij de quartairgeologische kaart (www.geopunt.be)

3.2.3 Bodem

In dit hoofdstuk worden achtereenvolgens de bodemtypekaart, potentiële bodemerosiekaart, erosiegevoeligheidskaart en het bodemgebruiksbestand besproken.

3.2.3.1 Bodemtypekaart

De bodemtypekaart geeft aan dat het projectgebied zich in een bebouwde (**OB**) gebied bevindt (zie figuur 7). Het gebied beslaat het midden van het projectgebied. In het noorden en zuiden bevindt zich een **Zcm**-bodem. Deze bestaat uit een matig droge zandbodem met een dikke antropogene humus A-horizont. Buiten het projectgebied in het westen is er een matig natte, lemige zandbodem met een dikke antropogene humus A-horizon (**Sdm**). Buiten het projectgebied in het oosten vindt men een **ZcP** bodem, die een matig droge zandbodem is met of zonder een onbepaald profiel.

Figuur 7. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.

De aanwezigheid van een dikke antropogene humus A-horizont (**Zcm**, **Sdm**) zou een goed bewaard bodemarchief kunnen betekenen. De antropogene horizont houdt waarschijnlijk verband met de

aanwezigheid van een convex veld, dat bestaat als gevolg van een systeem van landbouw dat werd toegepast in het Waasland vanaf de late Middeleeuwen. Deze methode bestond uit het naar binnen ploegen van akkers zodat de afwatering werd bevorderd. Het landbouwsysteem van bolle akkers betekent dat er vaak bodemhorizonten ontbreken, vooral aan de randen van de percelen.

3.2.3.2 Potentiële bodemerosie

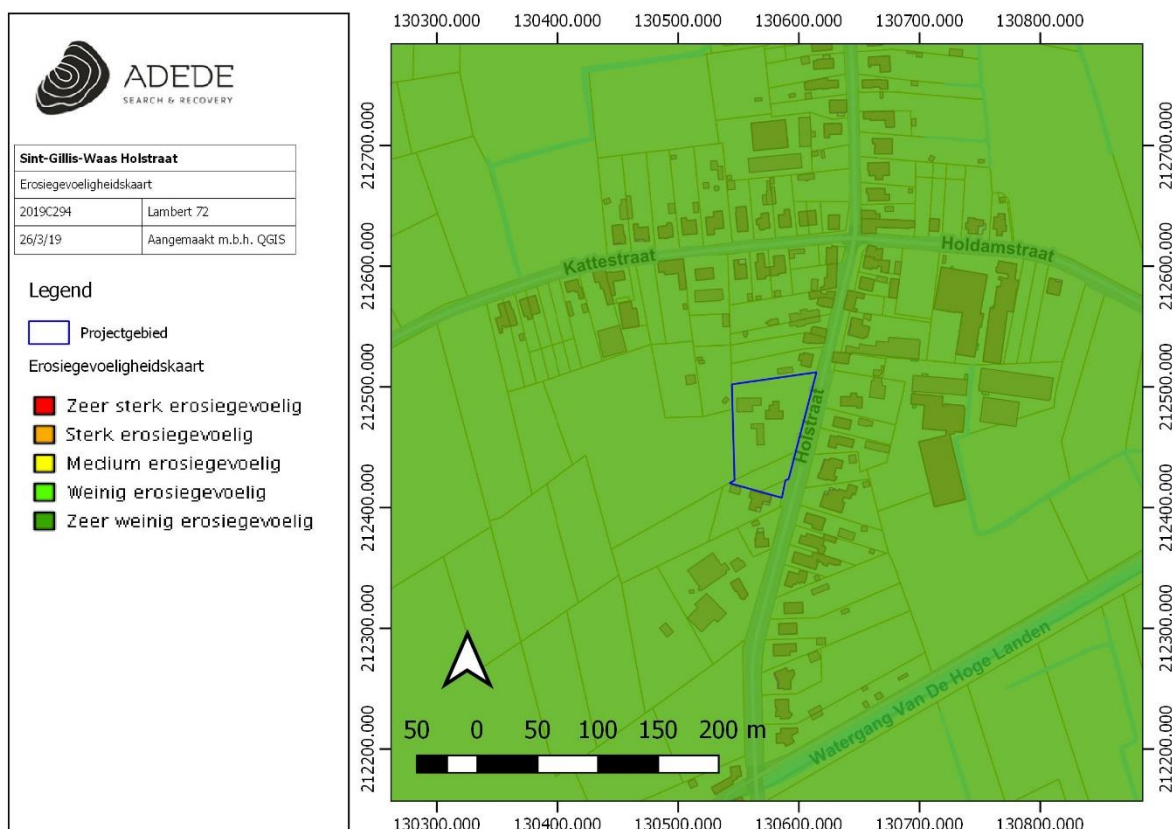
Volgens de potentiële bodemerosiekaart is de erosiegevoeligheid van een perceel net naast het onderzoeksgebied verwaarloosbaar (zie figuur 8).

Figuur 8. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart.

3.2.3.3 Erosiegevoeligheid

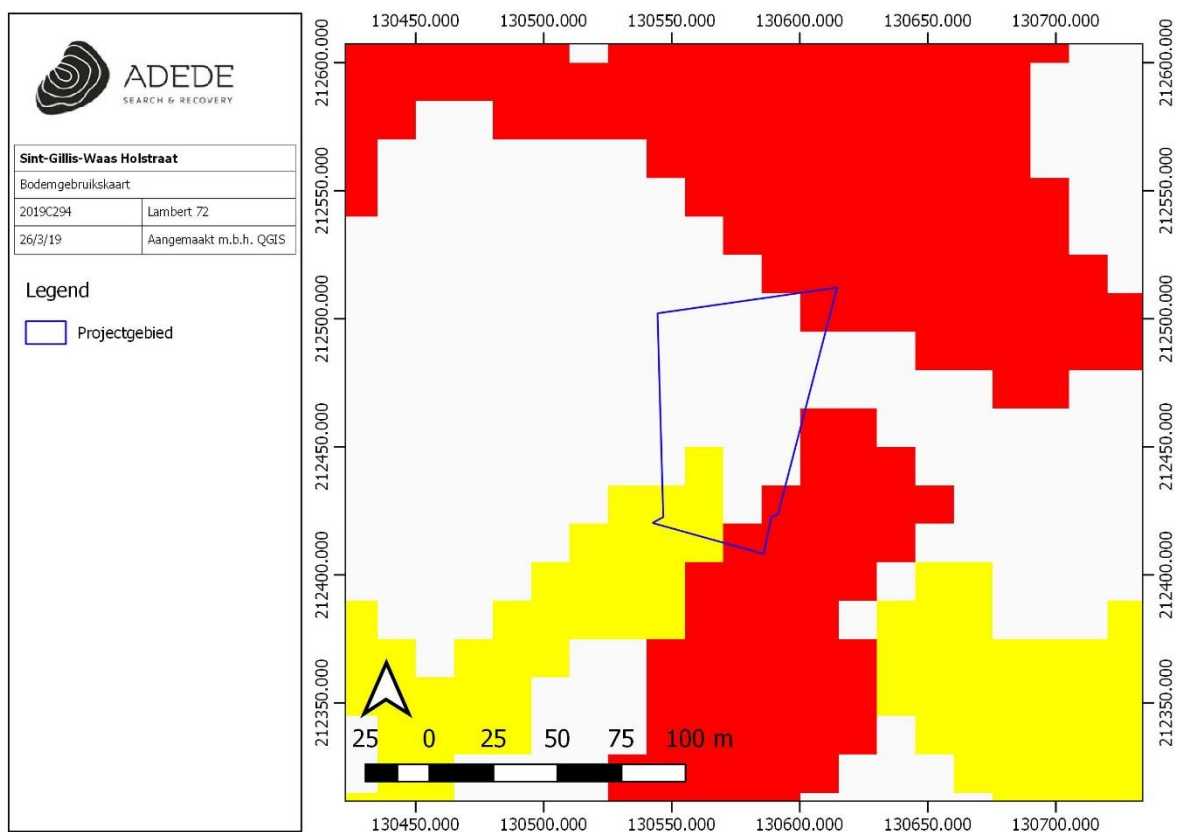
Volgens de kaart bevindt het projectgebied zich in een locatie die met **zeer weinig erosiegevoeligheid** (zie figuur 9).

Figuur 9. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart.

3.2.3.4 Landgebruik

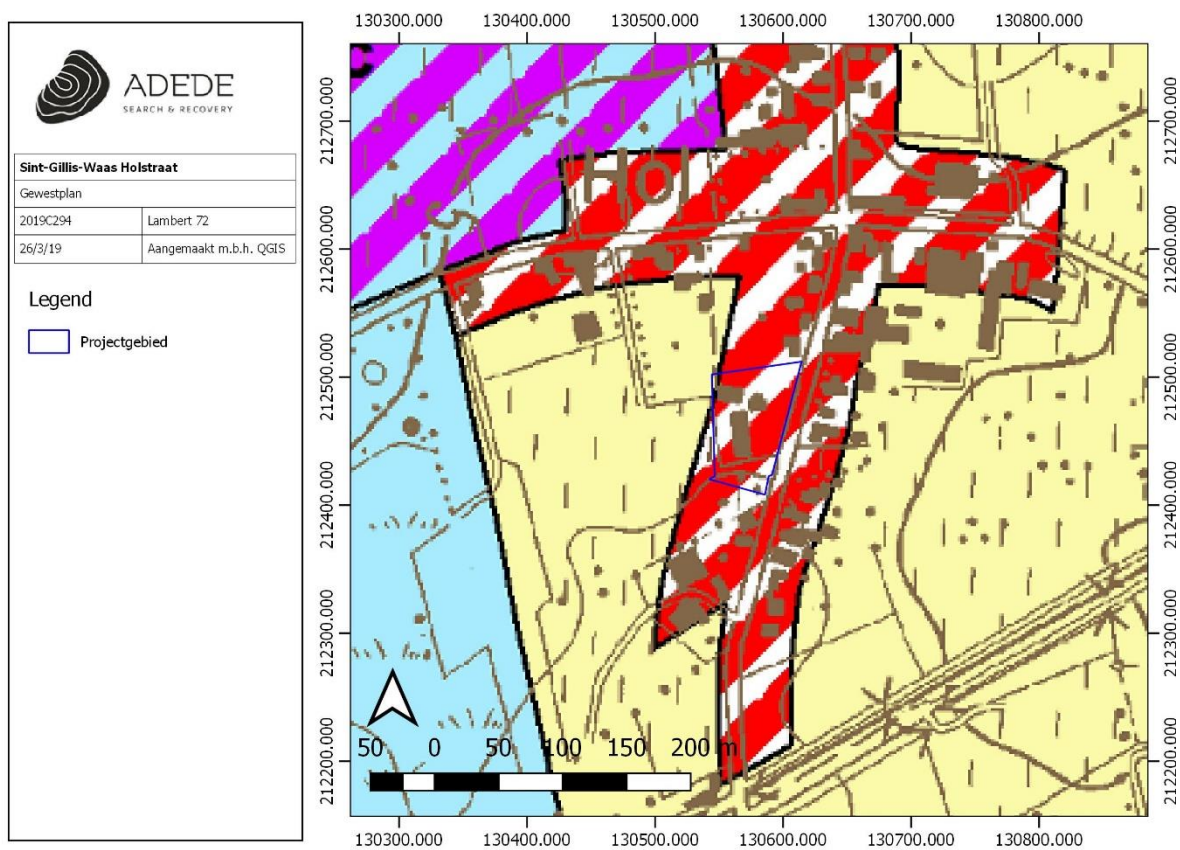
In het onderzoeksgebied zijn drie gebouwen met verharding in de buurt te zien op de landgebruikskaart. In het westen is een strook land aangegeven als landbouwgebied. De rest wordt ingenomen door gras, struiken en bomen.

Figuur 10. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand.

3.2.3.5 Gewestplan

Op het gewestplan staat het projectgebied beschreven als “woongebieden met landelijk karakter”¹

Figuur 11. Situering van het projectgebied op het gewestplan.

¹ <https://www.geopunt.be/kaart>

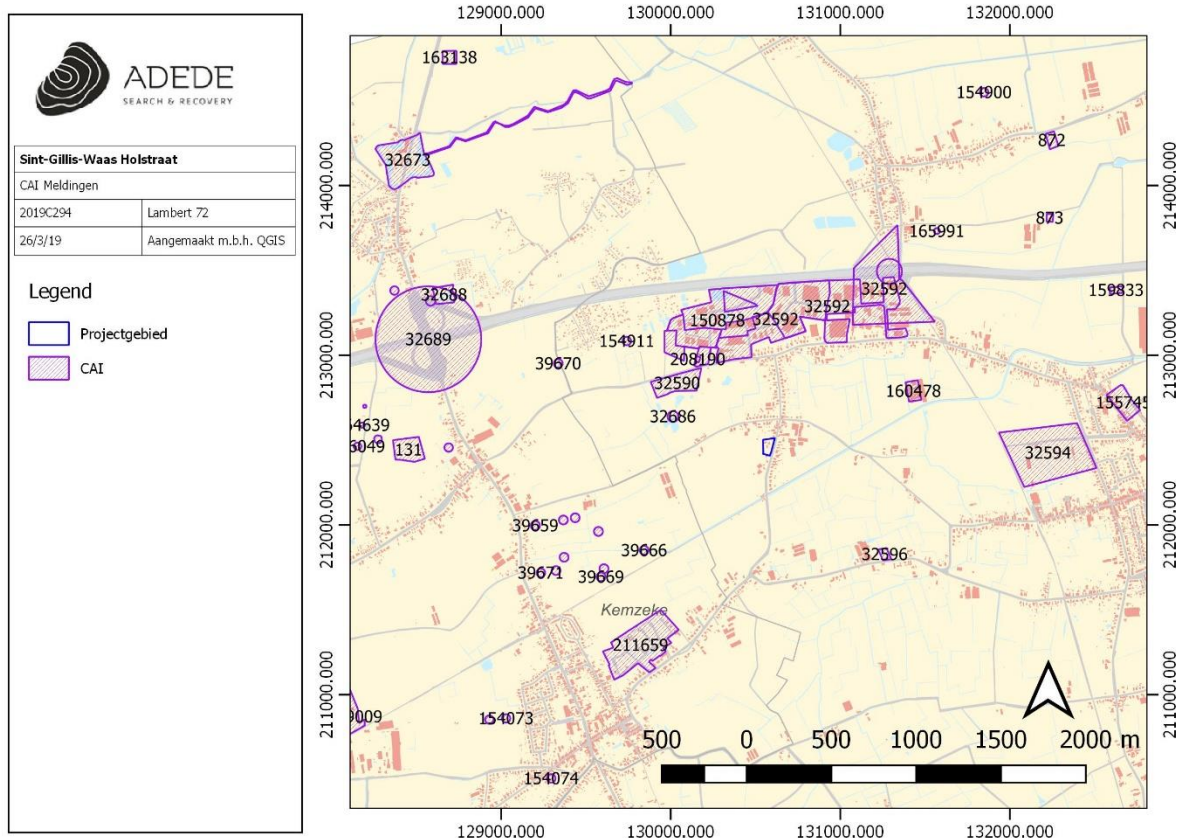
3.3 Historische situering van het onderzoeksgebied

3.3.1 Algemene historische situering

Voor een uitgebreide historische situering en het historische kaartmateriaal wordt verwezen naar de archeologienota met ID8364².

3.4 Archeologische situering van het projectgebied

Zoals eerder vermeld werd er nog geen onderzoek uitgevoerd binnen de contouren van het onderzoeksgebied. In de nabije omgeving echter werden reeds vaststellingen gedaan die een menselijke occupatie doorheen de geschiedenis aantonen. De verschillende meldingen worden hieronder toegelicht.

Figuur 12. Situering van enkele CAI-locaties in de omgeving van het projectgebied

² <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/8364>

CAI ID 32590

Sporen uit het steentijd, metaaltijden, Romeinse tijd en middeleeuwen werden gevonden bij een noodopgraving 't Hol', gelegen in het noordwesten van het onderzoeksgebied. Onder de vondsten bevonden zich een aantal losse vuursteenartefacten uit de Mesolithicum en Late IJzertijd vondsten die werden aangetroffen bij een depressie. Plattegronden van een hoofdgebouw en drie spiekers, evenals een waterput en een brandrestengraf dateren uit de Romeinse tijd. Een veldindelingssysteem uit deze periode werd ook vastgesteld. Ten slotte werd een kolenbranderskuil en een nog een veldindelingssysteem uit de Middeleeuwen aangetroffen.³

CAI ID 32686

Een Romeinse waterput werd net ten zuiden van 't Hol site aangetroffen.⁴

CAI ID 150878/CAI ID 152864

Langs de Reepstraat 2 in Kluizenmolen ging een vooronderzoek vooraf aan een opgraving, waarin sporen uit de metaaltijden en Romeinse plattegronden van woonhuizen werden aangetroffen, evenals brandrestengraven en vijf waterputten. Bronstijd-gebouwplattegronden werden ook vastgesteld, deze gebouwen vertoonden meerdere bewoningsfasen. Er werden ook sporen uit de ijzertijd aangetroffen in de vorm van gebouwen en sporen van landbewerking.⁵

CAI ID 32592

Op een andere locatie, ook aan de Reepstraat, werden sporen uit de metaaltijden, de Romeinse tijd en de middeleeuwen aangetroffen. Sporen van de vroege (een grafheuvel met palenkrans en cirkelvormige greppel), midden (gebouwen), en late bronstijd (paalkuilen, afvalkuilen, grachten en mogelijke waterputten) werden aangetroffen. Er werden ook nederzetting sporen uit de vroege ijzertijd vastgesteld: een tiental waterputten, acht grote gebouwen, vijftig kleinere bijgebouwen en sporen die duiden op een perceel indeling. Vanaf de Romeinse tijd waren er woonstalhuizen en bijgebouwen, een 2de-eeuws gebouw, een waterput en omheiningsgrachten uit de tweede helft van de 2e tot het begin van de 3e eeuw, evenals vier brandrestengraven en een aarden weg met draineringsgrachten. Verder werd een 12e-eeuws klooster met een begraafplaats en een 12e-eeuwse hoeve gevonden.⁶

³ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 32590, 't Hol

⁴ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 32686, De Winningen

⁵ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 150878, Reepstraat 2 (Kluizenmolen); CAI ID 152864, Reepstraat 2 (Kluizenmolen)

⁶ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 32592, Reepstraat 1

CAI ID 160478

Tijdens een vooronderzoek langs de Reepstraat zijn sporen uit de nieuwe tijd aangetroffen in perceelgreppels, kuilen, paalsporen en ploegsporen.⁷

CAI ID 208190

Een aantal onbepaalde kuilen werden aangetroffen te Reinakker.⁸

CAI ID 39658-39671

Een aantal losse vondsten uit de steentijd, een enkele vondst uit de ijzertijd en, een zilveren muntje uit de middeleeuwen werden bij veldprospecties te Kemzeke aangetroffen.⁹

CAI ID 32594

In Houtvoord te Sint-Gillis-Waas zijn sporen aangetroffen van de steentijden tot de Romeinse tijd. Uit de steentijden werden vuursteen en scherven van prehistorisch aardewerk aangetroffen. Eén waterput werd toegeschreven aan ofwel de late bronstijd of de vroege ijzertijd, en enkele grafheuvels dateren van de vroege tot het midden van de bronstijd werden aangetroffen. Er werd ook een cultusplaats uit de late IJzertijd vastgesteld en er werd een Romeins gebouwplattegrond ontdekt.¹⁰

CAI ID 32596

Een urnenveld met graven uit de late bronstijd tot de vroege ijzertijd werd aangetroffen bij een opgraving in de Loeverstraat.¹¹

CAI ID 32689

In Burchtakker te Kemzeke werden sporen aangetroffen tijdens werfcontroles en tijdens een noodopgraving. Een aantal van de hier beschreven sporen konden echter enkel worden vastgesteld maar niet verder worden onderzocht. Een Tjongerspits van het laat paleolithicum en een fragment van een gepolijste bijl van het neolithicum, en twee grafheuvels uit de bronstijd werden onderzocht. Sporen zoals greppels en structuren uit de ijzertijd werden ook gevonden, deze werden niet onderzocht. Waterputten uit de ijzertijd aangetroffen, waarvan er vijf konden worden onderzocht. Uit de Romeinse periode werden, er greppels, twee brandrestengraven en een aantal structuren onderzocht. Een tiental laatmiddeleeuwse kuilen werden aangetroffen, maar niet onderzocht.¹²

⁷ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 160478, Reepstraat 128B

⁸ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 208190, Reinakker

⁹ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 39658-39671, Kemzeke DMD 1-14

¹⁰ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 32594, Houtvoord

¹¹ Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 32596, Loeverstraat

¹² Centrale Archeologische Inventaris, CAI ID 32689, Burchtakker

4 Prospectie met ingreep in de bodem d.m.v. proefsleuven

4.1 Methodiek

4.1.1 Doel van het onderzoek

De prospectie met ingreep in de bodem had tot doel het vaststellen, evalueren, en waarderen van mogelijke archeologische resten die in het projectgebied aanwezig zijn, dit in het kader van de opmaak van de archeologienota voor het volledige onderzoeksgebied.

In dit hoofdstuk wordt eerst de toegepaste methodologie geschetst (werkwijze, planning, aanpak, strategie van het veldwerk).

4.1.2 Planning van de proefsleuven en kijkvensters

Volgens de Code van Goede Praktijk (CGP), “§5.3 Bepalen van de onderzoeksstrategie” dienden vier criteria in overweging genomen te worden voor het bepalen van de verdere onderzoeksstrategie: Mogelijk, nuttig, schadelijk en noodzakelijk. Er werd gekozen voor een prospectie met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven.

4.1.3 Organisatie van het vooronderzoek en gebruikt materiaal

Het archeologisch veldwerk werd uitgevoerd op 25 maart 2019. De bodem werd na aanleg van de proefsleuven opgeschaafd ten einde een leesbaar archeologisch vlak te creëren. Daarna werden de sleuven gedocumenteerd (gefotografeerd en digitaal ingetekend). Voor het graaf- en opvulwerk werd gebruik gemaakt van een 21-tons rupskraan met een tandeloze graafbak van 2m breed.

Het veldwerk werd uitgevoerd door Margaret Logan (veldwerkleider, Adede bvba), bijgestaan door Simon Claeys (archeoloog, Adede bvba). De verwerking van de resultaten, de determinatie van de roerende archeologische objecten en de opmaak van het assessmentverslag werd uitgevoerd door Margaret Logan.

De registratie van sporen gebeurde conform de CGP §8.6.1. Het vlak en alle sporen werd gefotografeerd en digitaal ingetekend. Het digitaal inmeten geschiedde door een GNSS van het type Septentrio AsterX-U, en het topografisch programma Carlson SurvPC. Alle werkputten werden ingemeten in Lambert-72 coördinaten.

Er werden in totaal 4 sleuven en 1 kijkvenster aangelegd. Hierdoor werd 8,5% van het beschikbare projectgebied onderzocht. Dit wordt verder beschreven in §4.1.5.

Figuur 13. Uitgevoerde sleuven

4.1.4 Begeleiding van de afbraakwerken

Vóór de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek waren er nog gebouwen in het onderzoeksgebied die eerst moesten worden verwijderd. Deze sloopwerken werden uitgevoerd onder de begeleiding van een archeoloog om de diepte van de versterking te meten.

Er werd ontdekt dat sommige van de bestaande kelders meer dan een meter diep onder het maaiveld lagen (zie figuur 14).

Figuur 14. Foto van de diepte van de kelders binnen het projectgebied.

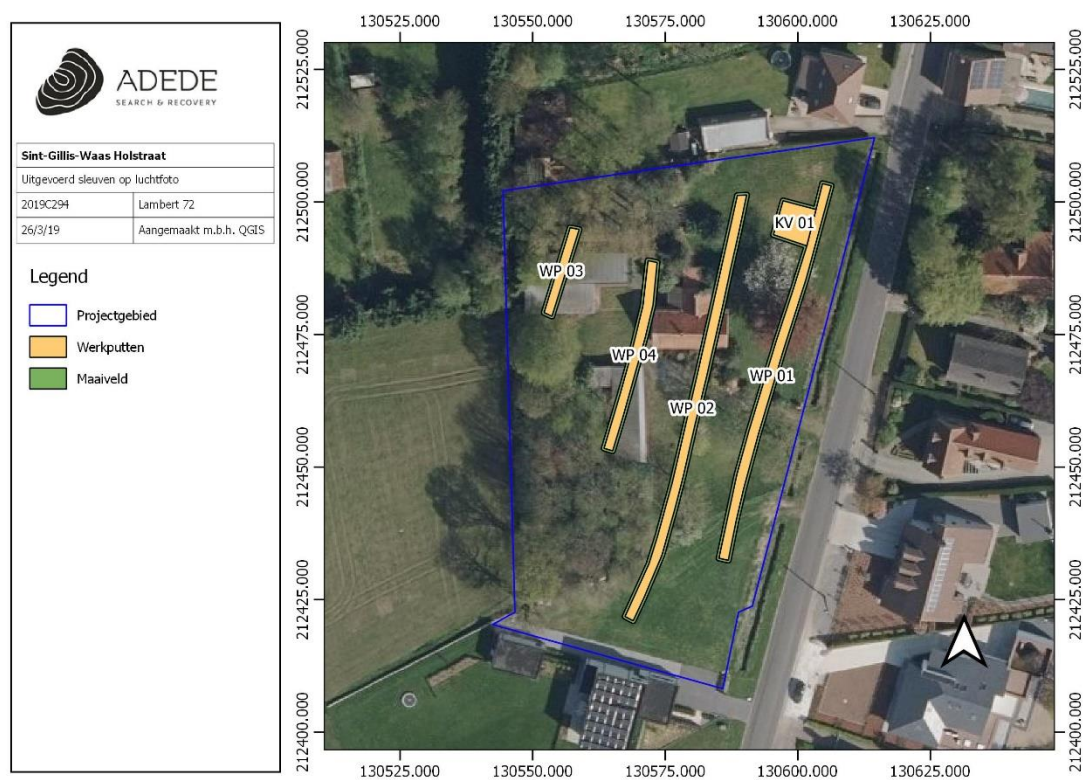
4.1.5 Afwijking voorgesteld Programma van Maatregelen

De enige afwijking van de Programma van Maatregelen was een verkorting van een van de sleuven. Werkput 4 (zie figuur 16) werd zowel in het noorden als in het zuiden ingekort vanwege de aanwezigheid van bomen die behouden blijven binnen de nieuwe ontwikkeling. Een veiligheidsmarge conform de kroonprojectie werd gerespecteerd¹³.

¹³ <https://www.onroerendergoed.be/blog/graven-zonder-wortelbeschadiging>

Figuur 15. Luchtfoto van 2018 van het projectgebied. Let op de bomen in het zuidwesten en noordwesten.

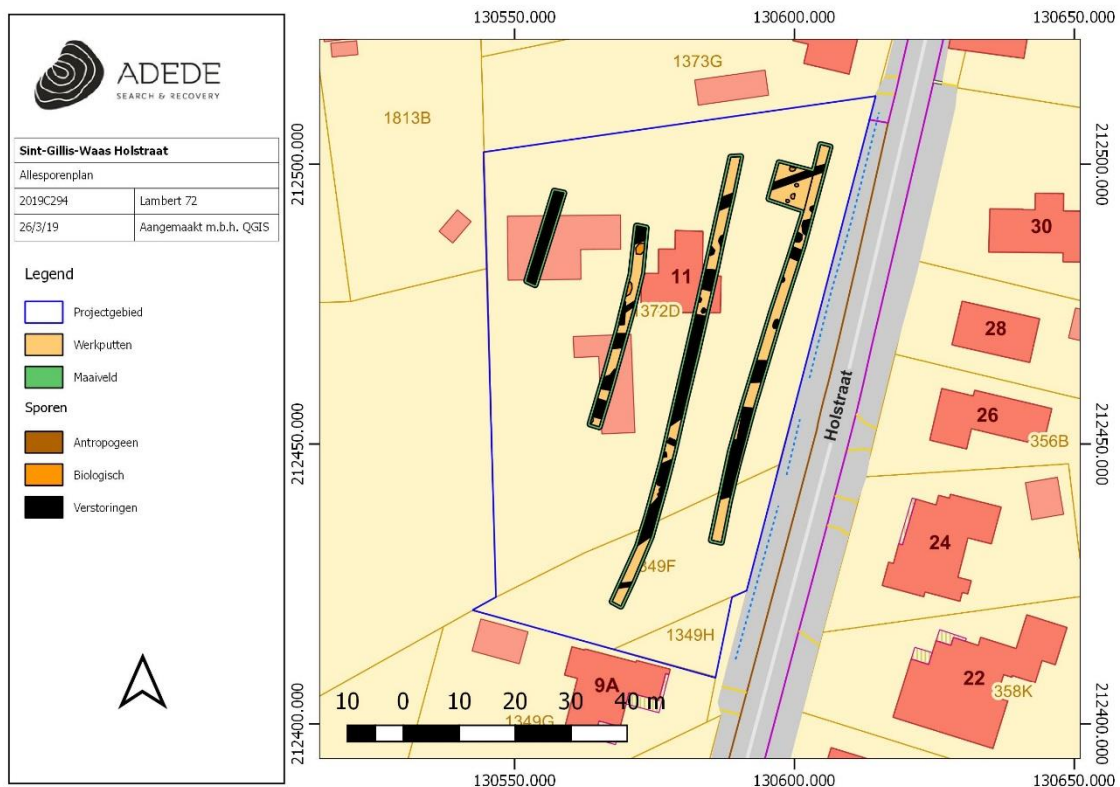
Figuur 16. Luchtfoto van 2018 met de uitgevoerde sleuven.

Er waren geen andere afwijkingen van het Programma van Maatregelen.

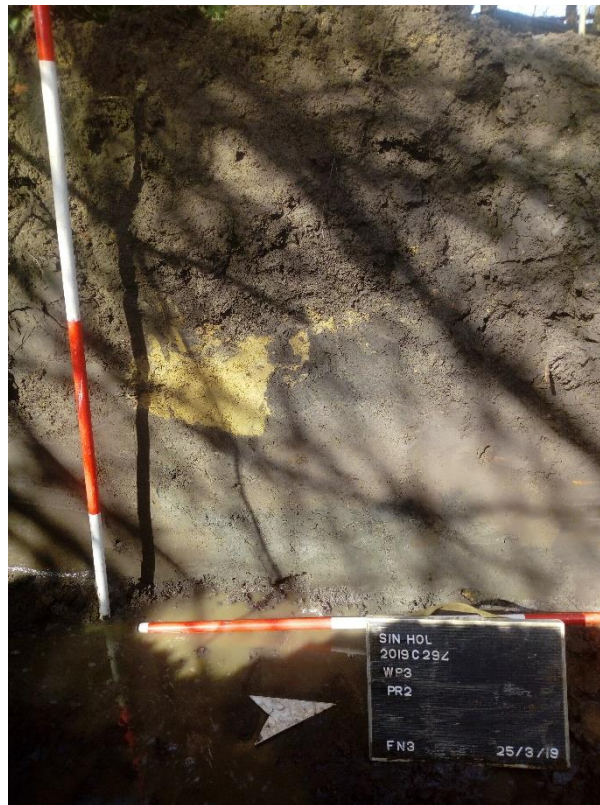
4.2 Assessment Sporen en Lagen

4.2.1.1 Situatie van het onderzoeksgebied

Het proefsleuvenonderzoek werd gekenmerkt door zware verstoringen (zie figuur 17). Elk van de vier sleuven heeft verstoringen van verschillende gradaties, waarbij Werkput 3 volledig verstoord was. Dit was geen verrassing, omdat een gebouw daar onlangs werd verwoest en zelfs recente funderingen werden ontdekt in de sleuf. De sloopwerkzaamheden hadden aangetoond dat de recente woonhuizen kelders hadden die de bodem tot op een diepte van een meter onder het maaiveld hadden verstoord. Het maaiveld binnen het projectgebied bevond zich tussen 5.62m TAW en 5.59m TAW. Gedetailleerde hoogteplannen werden bijgevoegd in de bijlage.

Figuur 17. Verstoringen in de sleuven.

Figuur 18. Verstoringen in Bodemprofiel 2 in Werkput 3

4.2.1.2 Bodemopbouw

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden in totaal 3 bodemprofielen aangelegd en geregistreerd. De profielen werden aangelegd om de uitvoerend archeoloog een inzicht te verschaffen in de lokale bodemopbouw, om dan op basis daarvan de diepte van het eerste relevante archeologische vlak te bepalen. Het onderzoeksgebied kende geen complexe verticale stratigrafie.

De bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied was over het algemeen te beschrijven als een A-C opbouw, op de weinige locaties die niet voorafgaand werden verstoord door een antropogene activiteiten.

Het archeologisch vlak binnen het projectgebied bevond zich tussen 4.39m TAW en 5.67m TAW. Gedetailleerde hoogteplannen werden bijgevoegd in de bijlage.

Figuur 19. Bodemprofiel 3 in Werkput 4

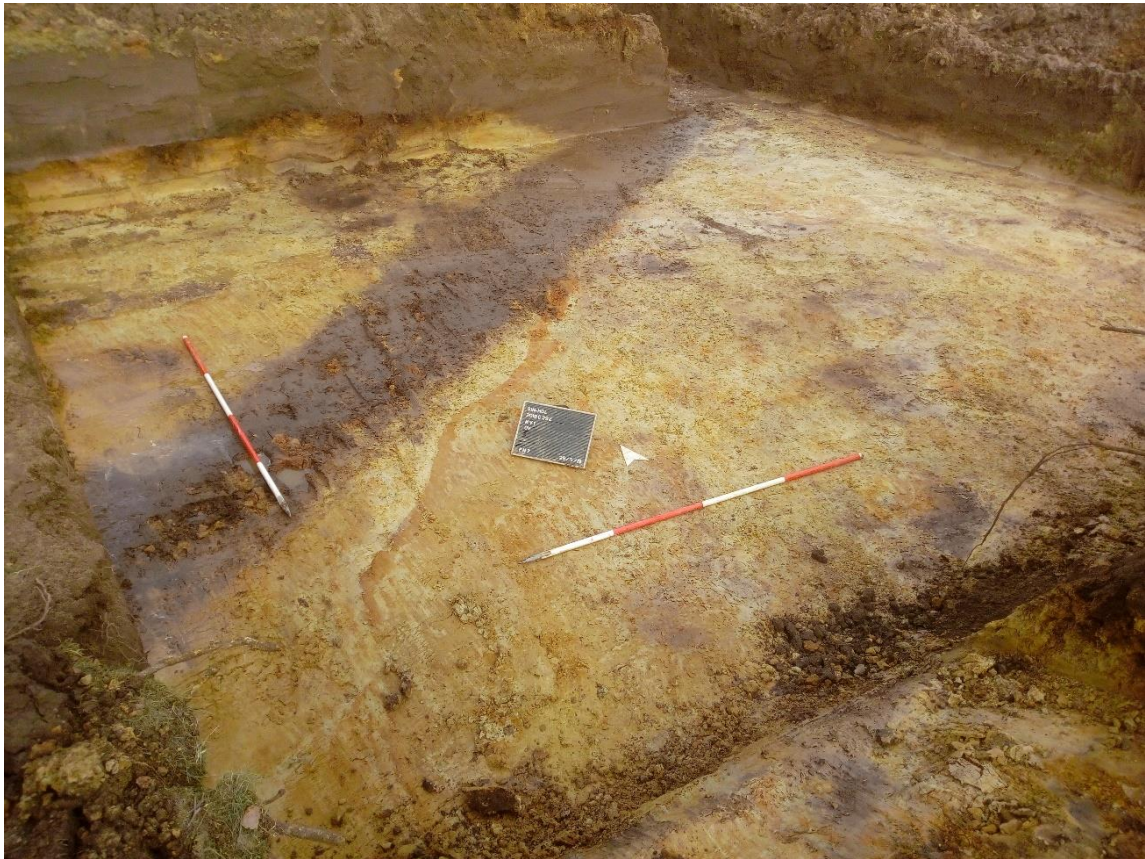
Figuur 20. Locaties uitgevoerd bodemprofielen.

Figuur 21. Overzichtfoto Werkput 2.

4.2.1.3 Sporenbestand

Bij de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek werden geen sporen met archeologische relevantie aangetroffen. Datering en interpretatie is bijgevolg niet aan de orde. De aangetroffen sporen waren beperkt tot recente verstoringen evenals enkele biologische sporen.

Figuur 22. Overzichtfoto Kijkvenster 1.

4.2.1.4 Beantwoorden onderzoeksvragen

Zijn archeologische sporen aanwezig binnen het onderzoeksgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in de ruimte en in de tijd?

Nee, er werden geen archeologische sporen aangetroffen.

Zijn er resten aanwezig die te relateren zijn aan de bebouwing die we zien op historische kaarten?

De enige aangetroffen sporen betroffen recente versterking en hadden geen betrekking tot de voormalige gebouwen die op historische kaarten te zien zijn.

Wat is het type vindplaats (bewoning, begraving, ...), aanwezig binnen het onderzoeksgebied?

Geen werd geen archeologische site ontdekt binnen het projectgebied.

Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen archeologische sporen?

Er zijn geen archeologische sporen aangetroffen, dus dit is niet van toepassing.

Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen materiele cultuur?

Er zijn geen archeologische sporen aangetroffen, dus dit is niet van toepassing.

Wat is de potentiële kenniswinst van een eventuele opgraving?

Er is geen verdere kenniswinst mogelijk vanwege de grote mate van verstoring binnen het projectgebied, gecombineerd met het volledige gebrek aan archeologische sporen.

Is er mogelijkheid tot behoud in situ en zijn er eventuele maatregelen nodig om aan het behoudsprincipe te voldoen?

Niet van toepassing.

Indien behoud in situ van het archeologisch erfgoed onmogelijk of onwenselijk is in het kader van de geplande bodemingrepen: kan een afbakening gemaakt worden van bepaalde delen van het terrein die voorafgaand aan de werkzaamheden moeten onderzocht worden?

Niet van toepassing.

4.2.2 Assessment vondsten

In de loop van het proefsleuvenonderzoek zijn geen vondsten aangetroffen.

4.2.3 Assessment stalen

Niet van toepassing, er werden geen stalen genomen tijdens het proefsleuvenonderzoek.

4.2.4 Conservatie assessment

Niet van toepassing.

5 Besluit

5.1 Besluit gespecialiseerd publiek

Het bureauonderzoek uitgevoerd in 2018 kon niet met zekerheid de aan- of afwezigheid van archeologische sporen in de bodem van het onderzoeksterrein aantonen. Daarom werd beslist verder onderzoek voor te schrijven om tot een meer gedegen inschatting van het archeologisch potentieel te kunnen komen. De aanwezigheid van een dikke antropogene humus A-horizont had een goed bewaard gebleven bodemarchief kunnen betekenen.

Het proefsleuvenonderzoek toonde zware verstoringen bij elk van de vier sleuven en het ene kijkvenster die aangelegd werden. Verder werden geen archeologische sporen aangetroffen. Er zijn geen vondsten ontdekt.

Er werd aangetoond dat de bodem ter hoogte van de terreinen van de gesloopte gebouwen zodanig verstoord is dat daar geen potentieel op enige archeologische kennisvermeerdering meer geldt.

Het werd op voldoende wijze aangetoond dat er zich geen noemenswaardig archeologische sporen binnen het studiegebied bevinden en dat er dus geen verdere archeologische kennisvermeerdering moet verwacht worden. Bijgevolg acht ADEDE bvba een archeologisch vervolgonderzoek niet meer aan de orde en kunnen de te onderzoeken terreinen voor verdere ontwikkeling worden vrijgegeven.

5.2 Besluit breed publiek

Het onderzoeksgebied leverde tijdens het archeologisch vooronderzoek geen van archeologisch relevante sporen op. Er was geen onderling verband en/of structuren te herkennen en een aanzienlijk deel van het onderzoeksgebied was verstoord door de recente bebouwing. Het potentieel tot kennisvermeerdering is hierdoor niet bestaand waardoor ADEDE bvba geen verder onderzoek aanbeveelt.

6 Bibliografie

Van Buggenhout, J., 2018, Archeologienota 703, Sint-Gillis-Waas—Holstraat (O-VL), All-Archeo bvba Rapport 703, Temse.

Internetbronnen:

<https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>

<http://www.geopunt.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten>

<https://geo.onroenderfgoed.be>

<http://www.cai.be>

7 Fotolijst

N°	Spoor/sporen	Wp	Vlak	Wind- richting	Aard		Omschrijving/extra info	Datum
					Vlak aard	Profiel aard		
0001	PR 1	1		W		X		25/3/19
0002	OV	1	1	Z	X			25/3/19
0003	PR 2	3		W		X		25/3/19
0003!	OV	3	1	Z	X		Opgelet! Fout: twee Foto 3's	25/3/19
0004	PR 3	4	1	W		X		25/3/19
0005	OV	4	1	Z	X			25/3/19
0006	OV	2	1	Z	X			25/3/19
0007	OV	KV1	1	NO	X			25/3/19

Lijst van figuren

Figuur 1. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m.....	- 14 -
Figuur 2. Situering van het projectgebied op het DHMVII, digitaal terreinmodel 1m (detail).	- 14 -
Figuur 3. TAW Hoogtes maaiveld	- 15 -
Figuur 4. Situering van het projectgebied op de tertiair geologische kaart.....	- 16 -
Figuur 5. Situering van het projectgebied op de quartair geologische kaart.....	- 17 -
Figuur 6. Legende bij de quartairgeologische kaart (www.geopunt.be)	- 18 -
Figuur 7. Situering van het projectgebied op de bodemtypekaart.	- 19 -
Figuur 8. Situering van het projectgebied op de potentiële bodemerosiekaart.....	- 20 -
Figuur 9. Situering van het projectgebied op de erosiegevoeligheidskaart.....	- 21 -
Figuur 10. Situering van het projectgebied op het bodemgebruiksbestand.	- 22 -
Figuur 11. Situering van het projectgebied op het gewestplan.	- 23 -
Figuur 12. Situering van enkele CAI locaties in de omgeving van het projectgebied	- 24 -
Figuur 13. Uitgevoerd sleuven	- 28 -
Figuur 14. Foto van de diepte van de kelders binnen het projectgebied.	- 29 -
Figuur 15. Luchtfoto van 2018 van het projectgebied. Let op de bomen in het zuidwesten en noordwesten.	- 30 -
Figuur 16. Luchtfoto van 2018 met de uitgevoerd sleuven.	- 30 -
Figuur 17. Verstoringen in de sleuven.....	- 31 -
Figuur 18. Verstoringen in Bodemprofiel 2 in Werkput 3	- 32 -
Figuur 19. Bodemprofiel 3 in Werkput 4.....	- 33 -
Figuur 20. Locaties uitgevoerd bodemprofielen.	- 33 -
Figuur 21. Overzichtfoto Werkput 2.....	- 34 -
Figuur 22. Overzichtfoto Kijkvenster 1.	- 35 -

8 Bijlagen

